

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВІЙСЬКОВА ТА АЛЬТЕРНАТИВНА (НЕВІЙСЬКОВА) СЛУЖБА В
УКРАЇНІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Військова та альтернативна (невійськова) служба в Україні
Викладач (-і)	Зінич Любомир Васильович
Контактний телефон викладача	(0342) 596134
Е-mail викладача	liubomyr.zynych@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді (навпроти 410 ауд. Корпус на вул. Шевченка 44А м. Івано-Франківськ) та сайті кафедри https://kkmtap.cnu.edu.ua/rozklad-zaniat/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних завдань.</p>
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом навчальної дисципліни є суспільні відносини, що складаються у сфері військової служби та військової діяльності держави. Сутність та зміст її для юристів - магістрів полягає у вивченні державно-правового аспекту військової та альтернативної (невійськової) служби та діяльності держави щодо забезпечення проходження цієї служби. Об'єктами вивчення є суспільні відносини при проходженні військової та альтернативної (невійськової) служби.</p> <p>Військова та альтернативна (невійськова) служба в Україні складається із Загальної та Особливої частини. Загальна частина об'єднує норми загальні принципи, форми і завдання військової та альтернативної (невійськової) служби в Україні, порядок комплектування Збройних Сил України, засоби забезпечення законності у Збройних Силах України. Особлива частина включає гри суспільних відносин щодо проходження військової та альтернативної (невійськової) служби в Україні, матеріального та соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. Виходячи з цього, навчальна дисципліна складається із двох <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення військового законодавства; 2. Правові основи забезпечення проходження військової служби та альтернативної (невійськової) служби, відповідальність військовослужбовців та пільги, що їм надаються під час проходження служби. <p>Основними джерелами Військової та альтернативної (невійськової) служби в Україні є Конституція України, Закон України «Про військовий обов'язок та військову службу в Україні», Закон України «Про оборону», Закон України «Про Збройні Сили України», Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» та ряд інших законів та нормативно-правових актів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою вивчення</u> дисципліни є визначення всіх правових аспектів військової та альтернативної (невійськової) служби, організаційно-правових засад єдиноначальства, порядку несення військової служби, забезпечення військової дисципліни відповідно до</p>	

законів України, військових статутів, положень та інших нормативно-правових актів.

Основними цілями навчальної дисципліни є надання знань, вмінь та навичок правникам у дослідженні державно-правового аспекту військової та альтернативної (невійськової) служби та діяльності держави при проходженні цієї служби. Навчити їх правильно застосовувати набуті знання в своїй практичній роботі щодо забезпечення законності при проходженні військової та альтернативної (невійськової) служби.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в сфері військової та альтернативної (невійськової) служби в Україні.

Фахові компетентності:

Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст, проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання

Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, текстові та інші, перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опанувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Заочна форма навчання	
Лекції	8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	8
самостійна робота	80

Ознаки навчальної дисципліни

Семест р	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
2	081 Право	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практ.	Сам.

		заняття	Робота
Змістовий модуль 1. Основні положення			
Тема 1. Правові основи організації військової та альтернативної (невійськової) служби.	2	2	11
Тема 2. Забезпечення законності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях.	-	-	15
Змістовий модуль 2. Правові основи забезпечення проходження військової служби та альтернативної (невійськової) служби, відповідальність військовослужбовців та пільги, що їм надаються під час проходження служби			
Тема 3. Військовий обов'язок в Україні, комплектування Збройних Сил України особовим складом.	2	2	11
Тема 4. Військова служба і порядок її проходження.	2	2	11
Тема 5. Альтернативна (невійськова) служба та порядок її проходження.	2	2	11
Тема 6. Пільги та соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей та інших громадян у зв'язку з виконанням військового обов'язку.	-	-	15
ЗАГ.:	8	8	74
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - текст розміщений на сайті навчально-наукового юридичного інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2022/08/ПОЛОЖЕ_2.pdf (надалі - Положення)		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами залікової роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі: На залікову роботу вноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 15 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту (визначення понять), які оцінюються по 5 балів, практичне/схематичне завдання (17 балів), 2 тестові запитання, які оцінюються по 4 бали.) Максимальний бал за залікову роботу становить 50 балів. Програмові вимоги до навчальних дисциплін <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b2%d1%96-%d0%b2%d0%b8%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-3/		
Практичні заняття	Оцінюються за 4-рівневою шкалою (від 2 до 5). Система оцінювання семінарських занять визначена п.п.4.5.3. Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.		

Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкової залікової роботи. Вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0>*

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені

Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Загалом, всі студенти мають відвідувати лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення)

Неформальна освіта:

Здобувається здобувачами, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Для неформальної освіти здобувачам можна використовувати освітні платформи як на базі університету <https://law.pnu.edu.ua/korysni-posylannia/> , так і інших навчальних закладів.

Інформація про гранти, стипендіальні програми розміщена на сайті університету : https://nauka.pnu.edu.ua/category/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8-%d1%96-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82%d0%b8/?_ga=2.52867176.1570955409.1693636800-1878758340.1693488216&_gl=1*1p6musc*_ga*MTg3ODc1ODM0MC4xNjkzNDg4MjE2*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MzY0NjgwNi41LjEuMTY5MzY0NzEzNy4wLjAuMA..

<https://pnu.edu.ua/nederzhavni-stypendii/>

<https://studcenter.pnu.edu.ua/category/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%d0%bc/>

8. Рекомендована література

1. Братовський В.М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. - 204 с. URL: <http://surl.li/kophg> (дата звернення: 27.08.2023).
2. Мосейко А.Г., Негодченко В.О. Актуальні проблеми публічного адміністрування вітчизняною сферою національної безпеки: Монографія. - Дніпро: Дніпровський гуманітарний університет, 2021. 194 с. URL: <http://surl.li/kopmc> (дата звернення: 27.08.2023).
3. Журавльов М.В., Мулява В.Д. Організація військово-соціальної роботи у Збройних Силах України: основні проблеми становлення та удосконалення в сучасних

умовах. Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип. 1 (44), 2021. С.72-79. URL: <http://visnyk-ist.uzhnu.edu.ua/article/view/232455/234049> (дата звернення: 27.08.2023).

4. Матющенко С.С. Об'єкт і предмет підготовки кадрів для Збройних Сил України. Юридична наука №1 (103) / 2020. Том 2. С.106-112 URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/618/588> (дата звернення: 27.08.2023).
5. Воловик В.О. Проблемні питання співвідношення між підготовкою до військової служби та підготовкою до національного спротиву. Електронне наукове видання «Аналітично - порівняльне правознавство». 2022 (2). С.129-131 URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/07/26.pdf> (дата звернення: 27.08.2023).

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Зінич Л.В. Військова та альтернативна (невійськова) служба: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів магістратури заочної форми навчання. Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/anotatsii-navchalnykh-dystsyplin-2/>

2. Зінич Л.В. Військова та альтернативна (невійськова) служба: методичні вказівки для самостійної роботи студентів магістратури заочної форми навчання. Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/dlia-samostijnoi-zaochna/>

**Доцент кафедри конституційного, міжнародного
та адміністративного права, к.ю.н.
Любомир ЗІНИЧ**